

L'hivern és l'estació de l'any preferida pels surfistes del Mediterrani, ja que és quan arriben les millors onades. Animats per la lectura d'*Años salvajes* de **William Finnegan**, decidim posar-nos el neoprè i tirar-nos a l'aigua

PER BORJA DUÑO AIXERCH

Pera William Finnegan, el surf no és un esport, sinó una experiència gairebé mística. De fet, a l'antic Hawaii era una pràctica relacionada amb la religió i així ho explica a la seva autobiografia surfera guardonada amb un Pulitzer el 2016 (*Años salvajes*, Libros del Asteroide): "Després de les oracions i les ofrenes, els mestres de ribera fabricaven planxes amb fusta sagrada dels arbres koa o wiliwili. Els sacerdots beneïen les marors, assotaven les aigües amb plantes enfiladisses per provocar l'aparició de mar de fons i alguns romponents tenien *heiaus* (temples) a la platja perquè els devots poguessin resar a les onades". Segons els historiadors, els antics hawaïans feien surf a tota hora perquè disposaven de molt temps lliure, un privilegi que es va acabar amb l'arribada dels missioners calvinistes. La catàstrofe demogràfica causada per les malalties portades pels europeus, la confiscació de les terres i la industrialització de l'economia gairebé van matar el surf. El jardí de l'Edèn havia estat violat, corromput i devastat.

Finnegan va viure a Hawaii de ben petit. L'autor, periodista del *New Yorker* i corresponsal de guerra en nombrosos conflictes, recorda que es passava gaire-

bé tot el dia a l'aigua, quan no era a l'escola secundària de Kaimuki patint *bullying* pel fet de ser un dels pocs *haoles* (blancs) de l'indret. Això era molt abans que la seva "vella obsessió d'anacoreta" es transformés en "un esport integrat en totes les normes col·lectives que regien a l'Europa dels *yuppies*". Després de recórrer el món a la recerca de les millors onades, el periodista constata amb certa tristesa com el capitalisme –operadors turístics, marques, patrocinadors...– amenaça d'engolir aquesta experiència íntima en què l'ésser humà es posava a prova, en soledat, davant la natura.

Per a Manel Saltor, surfista i professor de meditació, "el surf és una via impressionant per crear un estat meditatiu i transcendir l'ego". Explica que si deixem de banda la competició, que sí que és una exaltació de l'ego, amb figures cada vegada més difícils i onades cada vegada més grans, el surf consisteix a formar part del moment, a fusionar-te amb l'onada, amb la planxa, amb l'Univers. Així és com l'ego es dilueix. "Una ona no existeix, pertany

al moviment, és una energia que has d'interpretar", diu. I a això es dediquen els surfistes, a interpretar l'onada per poder saber quin és el millor moment per al *takeoff* (enfilarse a la planxa) i per poder-hi lliscar durant el màxim temps possible sense acabar engolits per la força que l'empeny. "Quan ve l'onada i em comença a agafar, l'únic que puc fer és surfejar-la, no puc lluitar-hi en contra, de la mateixa manera que no puc lluitar contra la ràbia, la por, la gelosia... només podem aprendre a cavalcar aquesta energia". Saltor, que du el llibre de Finnegan a la seva tauleta, em parla de surfistes com Gerry López,

Des de Mark Twain i Jack London ningú havia descrit el surf amb tanta bellesa

David Rastovich, Rob Machado i Chris del Moro. Veient-los surfejar, entenc millor el seu punt de vista i m'agafen unes ganes boges de provar-ho.

Potser Finnegan no ha arribat a relacionar fins a aquest punt el surf amb la pràctica meditativa, però sap que és molt més que una mera injecció d'adrenalina. El seu amic i ballarí John Seyla comparava el surf amb la dansa en una entrevista al *New York Times*: "Quan un s'enfron-

ta a la música o a les onades s'enfronta a una cosa molt més poderosa que un mateix". L'autor ho explica amb aquestes paraules: "Deixar-se gronxar entre les onades un dia de mar grossa és una experiència de somni. L'èxtasi i el terror es van alternant davant del contorn de les coses i tots dos amenacen d'aclaparar el somiador. Una bellesa sobrenatural s'apodera d'una enorme extensió d'aigua remoguda, violència latent, explosions reals i cel". Al seu llibre, Finnegan sap convertir l'experiència del surf en autèntica literatura. Segurament, des de les primeres descripcions d'autors com Mark Twain (*Roughing it*, 1872) o Jack London (*A royal sport*, 1906) mai ningú l'havia retratat amb tanta precisió i tanta bellesa.

Cap onada s'assembla

Després d'iniciar-se en la pràctica del surf a Hawaii i Califòrnia, Finnegan va deixar-ho tot per emprendre un llarg viatge a la recerca de l'onada perfecta: Samoa, Indonèsia, Fiji, Java, Austràlia, Sud-àfrica... Llegint-lo, descobrim que no hi ha cap onada que s'assembla i que cada descripció de les seves peculiaritats és un petit prodigi literari. N'hi ha de blaves, de verdes, de marrons o de grises,

nsi i terror

que s'alcen com altíssimes parets de formigó. D'altres, transparents, deixen veure el perillosíssim fons rocós o de corall, que no només et podria destrossar la planxa sinó que podria acabar amb la teva vida. Poques vegades és tan fina la línia que separa la bellesa del terror.

Per això els surfistes han d'estudiar el mar i mirar d'entendre al màxim el comportament de les onades, intentar endevinar què faran a continuació. Diu Finnegan: "Les onades ballen al so d'una música molt complexa". I afegeix: "¿Aquestes onades, s'estan acostant amb un compàs de 13/8, amb set sèries per hora, i amb la tercera onada de cada sèrie desplaçant-se durant més temps en una mena de *crescendo* dissonant? ¿O es tracta d'un d'aquests solos jazzístics de Déu que tenen una estructura que sobrepassa qualsevol classe d'enteniment humà?" Aquesta ciència inexacta, basada en gran part en la intuïció i l'experiència acumulada, no és gens banal quan parlem d'onades de tres, quatre o sis metres. Imagineu la força que mou una massa d'aigua d'aquestes característiques, és com una muntanya, un mur gegantí en moviment irrefrenable.

Però, esclar, el Mediterrani no és l'Atlàntic, ni el Pacífic, ni tan sols el Cantàbric. Aquí, a l'hivern, s'esperen onades en dies ocasionals, quan el mar de fons empeny l'aigua cap a les nostres costes. Es creen en tempestes llunyanes, a una distància suficient perquè el desplaçament

d'aigua pugui organitzar-se i ordenar-se en seqüències d'onades regulars. Quan arriben a la costa, ho fan en sèries que algunes aplicacions per mòbil s'afanyen a descriure amb precisió. És llavors quan els surfistes deixen tot el que estan fent i busquen el millor *spot*.

Això no és Tavarua

És un matí de desembre i finalment ha arribat el moment de provar-ho. He quedat amb Marc Miralles, responsable de Paddle Van, una escola i em-

presa de lloguer de planxes amb seus a les Cases d'Alcanar, l'Ampolla i Vinaròs. Quan li menciono el llibre de Finnegan, em confessa que ell també té un exemplar

d'*Años salvajes*. Anem bé, em dic a mi mateix. Durant els últims dies, el Marc m'ha anat avisant per WhatsApp de les condicions del mar, fins que hem trobat un matí adequat. El lloc triat és el que es coneix amb el nom de platja del ciment, un lloc entre Sant Carles de la Ràpita i les Cases que fa mal a la vista quan circules per la N-340. La cimentera Cemex destrueix el paisatge amb la seva gegantina estructura grisa, però també proporciona una escullera que fa de rompent. Amb mar de fons, s'hi crea un pic que trenca cap a l'esquerra i, a més, el fons és de sorra, ideal per aprendre'n.

Quatre conceptes bàsics, instruccions per fer el *takeoff* amb un salt i el neoprè posat. Abans que me n'adoni ja estic estirat damunt la planxa remant de cara a

"Les onades ballen al so d'una música molt complexa", diu Finnegan

les onades. Un grup de surfistes espera les sèries al pic principal, i nosaltres ens quedem una mica apartats per no molestar-los: cal respectar la jerarquia i jo ara mateix estic a l'escalafó més baix. El Marc m'ajuda a llegir les onades i quan se n'acosta una de bona em xiula. "Aixeca el pit, mira enrere!", em crida mentre sento la força que s'acosta. Tenia raó el Manel, l'únic que puc fer ara és intentar surf-fer-la, si no l'onada se'm menjarà. "El surf és la mirada –també em va dir–, allà on miris és on aniràs". El Marc em diu el mateix. Aleshores remo amb totes les meves forces i quan sento la tracció de l'onada sota la meua planxa, faig encara una o dues remades més i miro de posar-m'hi dret. Al principi no és fàcil, un parell de vegades clavo la punta, m'enfonso i l'onada em fa allò que es diu una rentadora, d'altres aconseguixo plantar un peu, posar-m'hi de genolls, o fins i tot aixecarme i lliscar-hi uns breus segons abans de caure. Prou per entendre l'obsessió de Finnegan, el fet que algú pugui deixar-ho tot per donar la volta al món a la recerca d'aquesta sensació. Amb els braços destrossats de tant remar, el fred als peus i després d'unes quantes rebotades seguim intentant-ho fins que ja no queda cap altre surfista. Les onades han baixat d'intensitat però ho seguim intentant i el Marc riu: "Això que estem fent ja és de ionquis, ha-ha!" D'acord, n'esperem alguna que ens porti fins a la platja i mentrestant penso que, des de l'aigua, la cimentera no es veu tan lletja. No és l'illot de Tavarua, a les illes Fiji, però esquitxada pels colors encara tardorencs de la filera d'arbres que hi ha al davant, fins i tot li trobo cert encant. ♦